

СУЧАСНИЙ СТАН БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

У забезпеченні ефективного розвитку економіки будь-якої країни важливу роль відіграє стан та функціонування суб'єктів підприємництва, питому частку яких займають суб'єкти малого та середнього підприємництва (МСП). Однак через обмеженість власних ресурсів, малі та середні підприємства не завжди можуть ефективно провадити свою економічну діяльність.

В Україні найбільшими фінансово-кредитними посередниками за розмірами капіталу є банки, а тому банківський кредит залишається основним і потенційно найефективнішим джерелом фінансування діяльності МСП. Проте, в Україні існують значні проблеми, які притаманні банківському кредитуванню суб'єктів МСП.

До основних факторів, що заважають відновленню банківського кредитування МСП та зменшують потенційно значний попит МСП на банківські кредити належать:

1) зниження економічного зростання внаслідок фінансової кризи попередніх років, яке поглиблюється сучасною невизначеною військово-політичною ситуацією в країні;

2) зростання проблемної заборгованості в секторі МСП;

3) недосконалість законів та нормативно-правових актів;

4) непрозорість бізнесу МСП (ринок малого та середнього бізнесу перебуває в тіньовому секторі економіки на 45%);

5) високі відсоткові ставки та вимоги до вартості застави;

6) жорсткі умови кредитування;

7) зростання девальваційного тиску на гривню та жорстка монетарна політика Національного банку України (НБУ).

На сьогоднішній день вітчизняна банківська система практично не співпрацює із суб'єктами МСП. Свідченням цього є те, що частка банківських кредитів у структурі джерел фінансового забезпечення МСП в Україні менша 20%, у той час як в економічно розвинутих країнах вона становить не менше 60% [1, с. 200].

Як раніше зазначалося, реалізація економічного потенціалу МСП великою мірою залежить від банківського фінансування, але в Україні він реалізовується не повністю – питома вага кредитів для досліджуваної групи суб'єктів підприємництва в загальному обсязі кредитного портфеля банків складає не більше 20% (рис. 1).

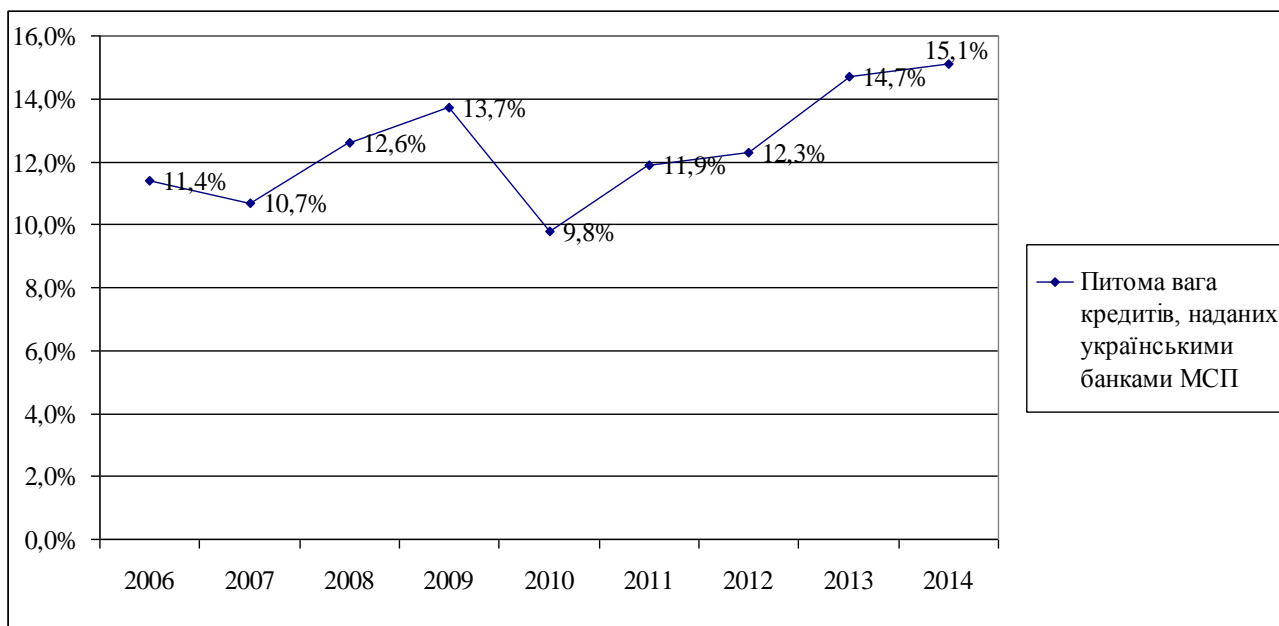

Рис. 1 Питома вага кредитів, наданих українськими банками МСП у загальному обсязі кредитного портфеля банків у 2006-2014 рр. [2]

Проаналізувавши динаміку питомих ваг кредитування МСП можна зробити висновок, що на кредитному ринку протягом останніх років спостерігались значні макроекономічні дисбаланси. Так у період 2009-2010 рр. відбулося зниження обсягу кредитування суб'єктів МСП, яке можна пояснити світовою економічною кризою у згаданий період, що вагомо вплинула на кредитоспроможність суб'єктів господарювання. Протягом 2010-2011 рр. спостерігається пошвавлення кредитування суб'єктів МСП, яка пояснюється поступовим відновленням української економіки у післякризовий період.

В період 2011-2014 рр. процентні ставки за кредитами формувалися під впливом жорсткої монетарної політики НБУ, а також проблем з ліквідністю банків у Європі, що змусило банки відповідно підняти ставки за кредитами, що негативно вплинуло на доступ до кредитування суб'єктів підприємництва у даний період.

Банкіри стверджують, що на сьогодні МСП не надто бажають кредитуватися. До основних причин спаду попиту на кредити від малого і середнього бізнесу можна вважати зростання вартості кредитних коштів на ринку, нестабільну економічну і політичну ситуацію, девальвацію національної валюти та втрату платоспроможності населення, що впливає на прибуткову роботу малих і середніх підприємств [3].

Незважаючи на наявні проблеми, в Україні існують хороші перспективи розвитку ринку банківського кредитування суб'єктів МСП. Однак для цього необхідно створити на ринку банківського кредитування відповідні передумови:

- 1) удосконалення технологій кредитування торгово-посередницьких підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності;
- 2) розширення спектра кредитування суб'єктів малого бізнесу;

3) визначення пріоритетних напрямків кредитування малих підприємств (зокрема, розробка пільгових умов кредитування при наданні довготермінових кредитів і великих сум кредитів);

4) забезпечення механізмів фінансової підтримки МСП;

5) розгортання сфери консультаційних та освітніх послуг для підприємців;

6) проведення централізованих досліджень попиту на кредити суб'єктами підприємницької діяльності.

Реалізація потенціалу, головних конкурентних переваг, справжньої ролі малого і середнього підприємництва, як однієї з важливих складових загального економічного розвитку, здатна посилити стійкість до глобальних криз і сприяти виведенню України на траєкторію упевненого зростання.

Література:

1. Долбнєва Д. В. Стан та перспективи розвитку ринку банківського кредитування МСП в Україні [Текст] / Д. В. Долбнєва // Вісник Запорізького національного університету. – №2 (22), 2014. – с. 197-208.

2. Підсумки діяльності банків [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Асоціації українських банків. — Режим доступу : http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view &id=6476

3. Войтицкая Л. Какие банки кредитуют малый и средний бизнес [Електронний ресурс] / Л. Войтицкая. — Режим доступу : http://hubs.ua/business/kakie_banki_prodolzhayut-14268.html

Ольга СМОЛІЙ

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к. е. н., доцент кафедри банківської справи Я.І. Чайковський

СУТЬ, ТЕНДЕНЦІЯ ТА ВИДИ ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Події останніх років, які охоплюють період гострої фази світової фінансової кризи, та фінансової кризи в Україні зумовлюють необхідність пошуку ефективних практичних рішень щодо забезпечення стабільності, надійного й ефективного функціонування банківської системи.

Від успішної діяльності банків завжди залежав стан як фінансової системи, так і національної економіки в цілому. Але в останні десятиріччя вплив банківської сфери на матеріальне виробництво і всі громадські процеси відчутно посилюється. Ці зрушення мають спільну основу – інтеграцію, що переростає у глобалізацію національних фінансових ринків. Проте кризові явища фінансового сектора України суттєво послабили банківську систему країни, що позначилося на можливостях кредитування виробничого сектора.

Згідно зі статтею 26 Закону України “Про банки і банківську діяльність” реорганізація банку здійснюється добровільно за рішенням його. Реорганізація може здійснюватися шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення. Злиття означає припинення діяльності двох або кількох банків як юридичних осіб та передачу належних їм майна, коштів, прав та обов'язків до